

‘Training Con-tAct’

Communicatietraining voor zorgprofessionals die werken met cliënten met afasie

Philine Berns, Hogeschool Rotterdam

Rotterdam Stroke Service

6 november 2018

overtref jezelf

Onderwerpen

- Afasie
- Afasie en uw dagelijks handelen
- Omgevingsfactoren – ICF
- Training Con-tAct

Afasie is...

Afasie is een verworven stoornis in de taal, meestal veroorzaakt door een beroerte.

Iemand met afasie heeft moeite met:

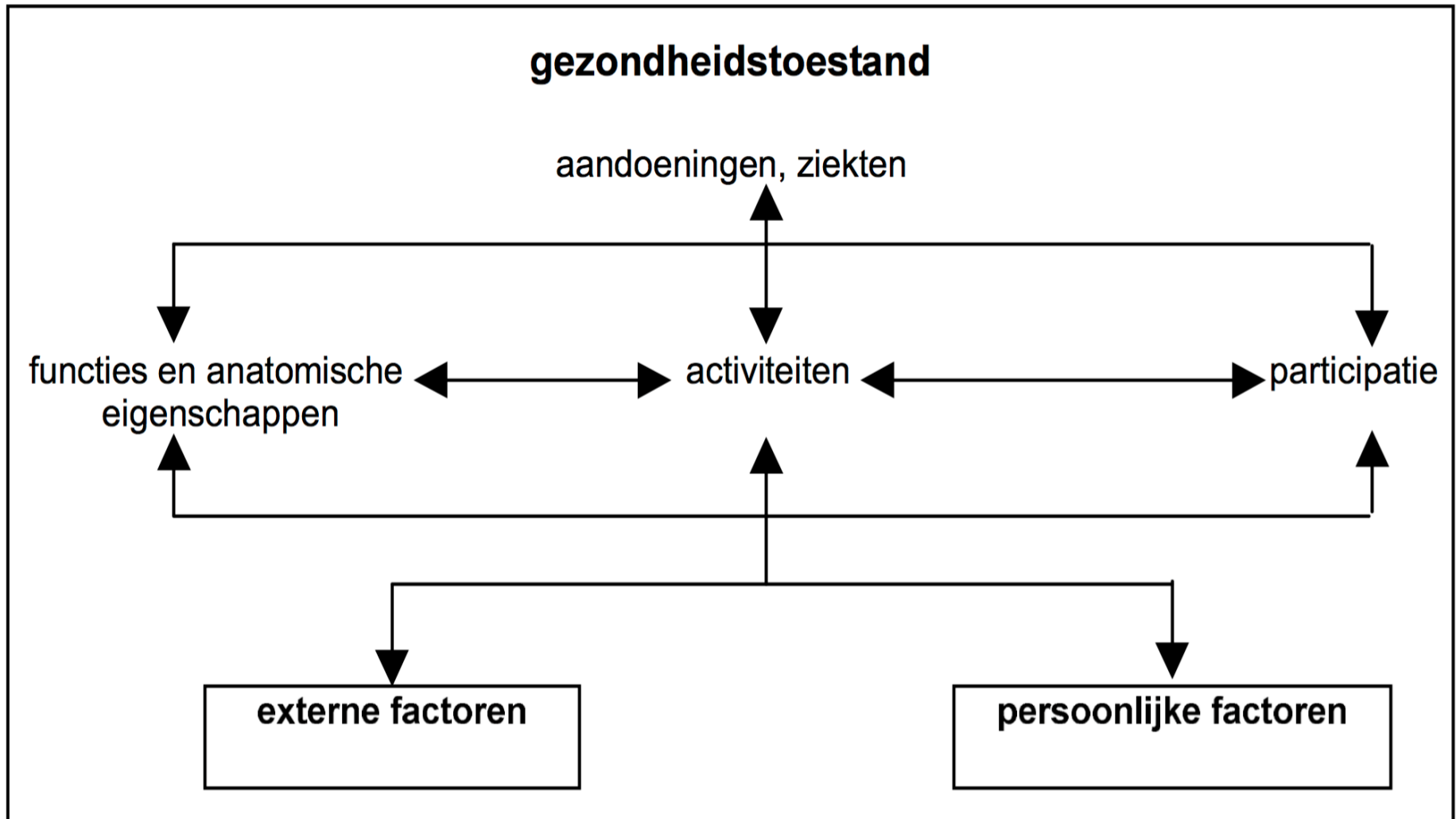
- Begrijpen van gesproken taal
- Praten
- Lezen
- Schrijven

Afasie heeft gevolgen voor...

- **Activiteiten** gesprekken voeren met anderen, krant lezen, mailen
- **Participatie** werk, hobby's, activiteiten dagelijks leven, rollen
- **Identiteit** je identiteit wordt gevormd door contacten die je hebt
- **Kwaliteit van leven**

Logopedisten en afasie

Toegankelijkheid voor mensen met lichamelijke beperking

Communicatieve toegankelijkheid

Omgevingsfactoren	ICF-hoofdstuk
Beschikbaarheid van ondersteunende communicatiemiddelen	<i>e1 Producten en technologie</i> <i>e125 Producten en technologie voor communicatiedoeleinden</i>
Begrijpelijke signalering in openbare ruimten	
Begrijpelijk internetdesign	
Begrijpelijk schriftelijk informatiemateriaal	
Op afasie afgestemde communicatievaardigheden van familieleden	<i>e3 Ondersteuning en relaties</i> <i>e310 Naaste familie</i> <i>e355 Hulpverleners in gezondheidszorg</i>
Op afasie afgestemde communicatievaardigheden van zorgverleners	
Mening of opvatting van zorgverleners over afasie	<i>e4 Attitudes</i> <i>e450 Persoonlijke attitudes van hulpverleners in de gezondheidszorg</i>
Beleid bij zorgverzekeraar om training van de communicatievaardigheden van een gesprekspartner te vergoeden	<i>e5 Diensten, systemen en beleid</i> <i>e5802 Gezondheidszorgbeleid</i>
Beleid bij zorginstelling om zorgprofessionals te trainen in communicatie met pma	

Uit onderzoek blijkt...

- dat zorgverleners minder tijd besteden aan het geven van informatie over zorggerelateerde onderwerpen aan personen met afasie dan aan mensen zonder afasie (Knigt, Worrall, & Rose, 2006),
- dat PMA een grotere kans lopen op adverse events (Hemsley, Werninck, & Worrall, 2013),
- dat sommige zorgverleners afasie zien als een aanleiding om de cliënt minder te betrekken bij het formuleren van doelen en het plannen van de therapie (Leach, Cornwell, Fleming, & Haines, 2010).

Wet op de Geneeskundige Behandelovereenkomst (WGBO)

- cliënten hebben recht op informatie in voor hen begrijpelijke taal.

Wet Gelijke Behandeling op grond van Handicap of Chronische Ziekte (WGBH/CZ)

VN-verdrag inzake de rechten van personen met een beperking

Hoe beïnvloedt de afasie van uw cliënt úw handelen ?

Social talk, over Feyenoord, het weekend of over het nieuws?

Informeren naar functioneren: hoe gingen de oefeningen, hebt u het volgehouden, had u pijn, merkt u iets van de nieuwe medicijnen?

Hoe precies bent u in uw uitleg over een oefening, over wondbehandeling?

Betrekt u de partner? Waarom en hoe?

Hoe verloopt *shared decision making*? Is de invloed op de beslissing tot een bepaalde behandeling door de cliënt mét afasie even groot als door de cliënt zónder afasie?

Richtlijn 'herseninfarct en hersenbloeding' (2017)

Middels een **gedeeld besluitvormingsproces** kiezen de zorgverlener en de patiënt voor behandelingen die aansluiten op de behoefte van de patiënt. Uiteraard zal de mate van participatie in het besluitvormingsproces ook door de omstandigheden worden gedicteerd. In acute situaties is de mogelijkheid voor gedeelde besluitvorming beperkt.

Bovendien **kunnen of willen sommigen de rol van de proactieve patiënt niet op zich nemen**, temeer omdat ziekte-inzicht kan ontbreken. **Extra inspanning van de zorgverlener is dan vereist om te informeren, en om de zorg ook bij de patiënt aan te laten sluiten.** Dat kan bijvoorbeeld door gebruik te maken van extra hulpmiddelen, zoals keuzehulpen en door het actief betrekken van een naaste.

Kennisnetwerk CVA:

[Samen beslissen met CVA-patiënten en hun naasten.](#)

Evidence based logopedische richtlijn Afasie

Aanbeveling 31

‘De logopedist gebruikt *Supported Conversation for Adults with Aphasia* (SCA™; Kagan et al., 2001) bij het trainen van de communicatieve vaardigheden van zorgverleners en vrijwilligers die werkzaam zijn in een zorgorganisatie waar personen met afasie zijn’

Training Con-tAct (Oostveen, Berns & Jünger, 2018)
Cursus Con-tAct (Berns, Oostveen & Jünger, 2018)

Training Con-tAct: voor zorgprofessionals die beter willen communiceren met mensen met afasie en willen bijdragen aan de communicatieve toegankelijkheid van de zorginstelling waar ze werken.

Cursus Con-tAct: voor logopedisten die willen leren om Training Con-tAct in hun zorginstelling aan te bieden aan hun collega's van andere disciplines.

Radboudumc

Training Con-tAct

15 zorgprofessionals (multidisciplinair) in één groep.

Workshop 1: 3 uur

Tussentijds: opdracht in de dagelijkse praktijk

Workshop 2: 2 uur

Gespreksoefening

Maak tweetallen (buurman/-vrouw).

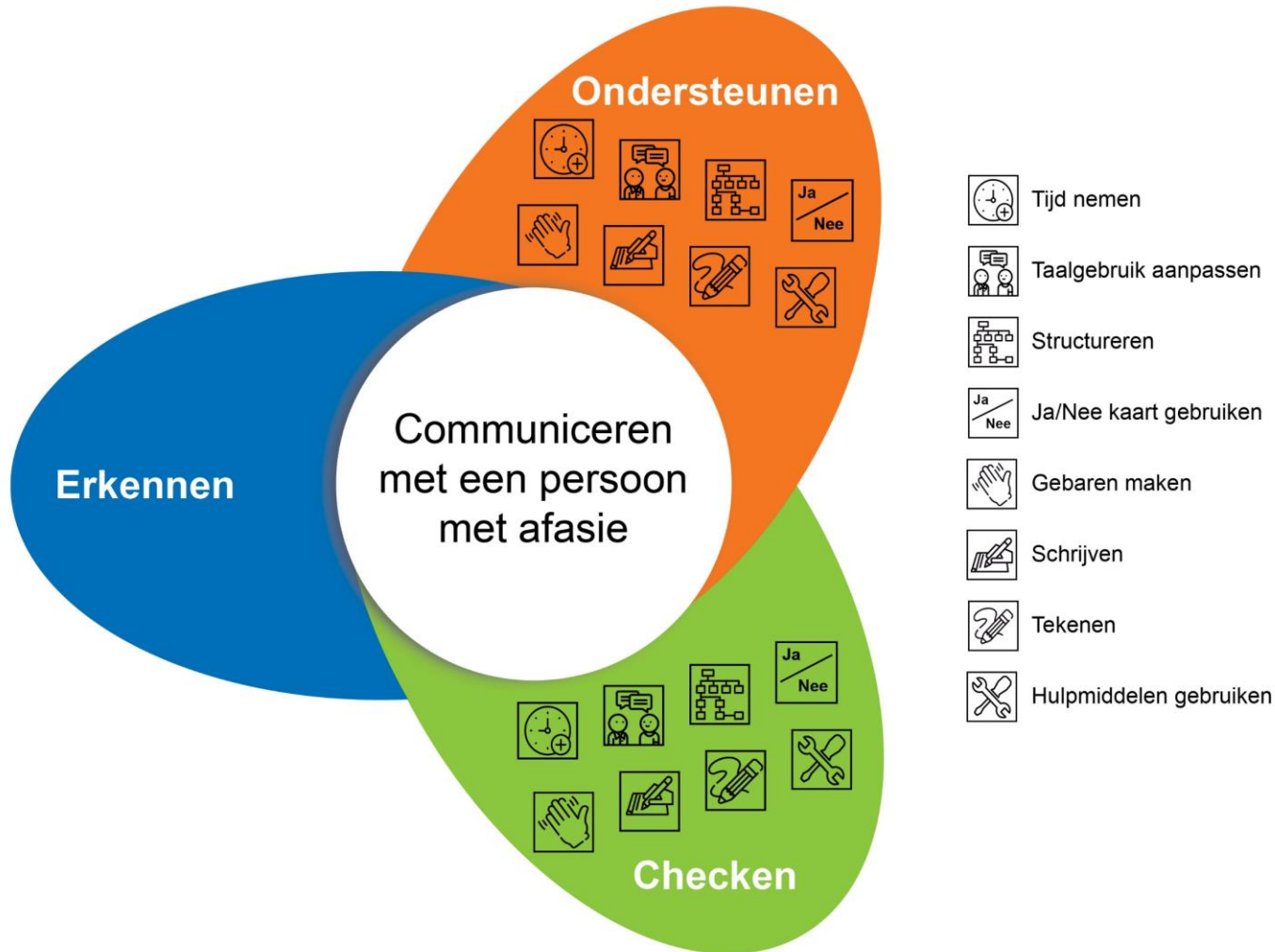
Spreek af wie de patiënt met afasie speelt en wie de zorgverlener speelt.

Gebruik de uitgedeelde rolbeschrijving.

Korte inhoud Training Con-tAct

- Uitleg: kenmerken van communiceren met mensen met afasie
 - Erkennen
 - Ondersteunen
 - Checken
- Uitleg: communicatieve toegankelijkheid

Communicatiemodel behorend bij de Training Con-tAct (Oostveen, Berns & Jünger, 2018)

Onderdelen van Training Con-tAct

- Instructiefilms (zie hierna)
- Oefeningen rollenspel
- Oefeningen met mensen met afasie die aanwezig zijn bij de training
- In dagelijks handelen een gesprek met een cliënt met afasie voeren

Meten effect van Training Con-tAct in Rijndam Revalidatie Rotterdam

Meetinstrument	Doel
Vragenlijst ZP 'Communicatie met personen met afasie'	Eigen oordeel over zelfvertrouwen, kennis en vaardigheden
Video's van gesprekken tussen ZP en PMA	Beoordelen van kwaliteit van de communicatie
Vragenlijst 'CQ-index voor afasie' bij PMA	Oordeel over de communicatieve toegankelijkheid van de instelling
Focusgroep ZP	Visie, ervaring, behoefte tav communicatie met PMA, gerelateerd aan Training Con-tAct
Focusgroep PMA	Visie, ervaring, gevoelens tav communicatieve toegankelijkheid zorginstelling

Vragenlijst naar ervaringen van deelnemers TC

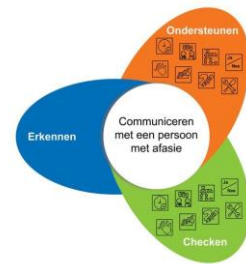
Deelnemers

- 15 zorgprofessionals
- Allen vrouw
- Leeftijd: 41,6 jaar
(Range = 26 tot 61 jaar)
- Werkervaring in zorg: gemiddeld 13 jaar

Disciplines

- Fysiotherapeut
- Ergotherapeut
- Psycholoog
- Psychologisch assistent
- Maatschappelijk werker
- Therapie-assistent
- Activiteitenbegeleider
- Verpleegkundige

Gebruik van ondersteunende communicatiestrategen

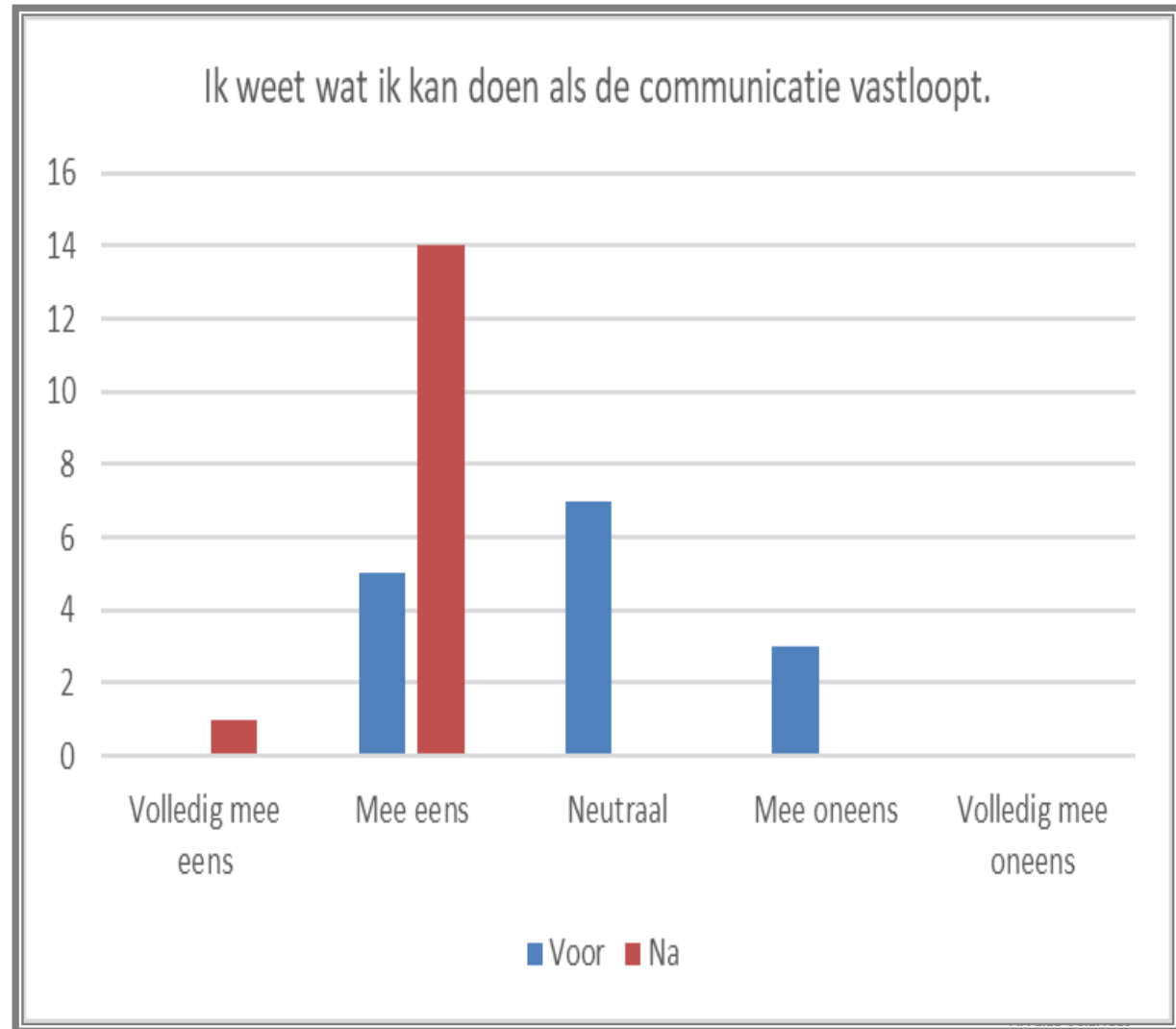
Zorgprofessionals

weten beter wat te doen tijdens gesprekken met pma;

noemen meer strategieën die ze kunnen gebruiken tijdens conversatie met pma;

hebben minder behoefte aan kennis over afasie en strategieën;

uiten de wens meer tijd te hebben om te communiceren met pma.

Focusgroep deelnemers Training Con-tAct

Ik dacht zelf van ik ben hier niet zo goed in, hoe ik met afasiepatiënten omga. Het was eigenlijk wel fijn om te ervaren dat iedereen het eigenlijk gewoon wel moeilijk vindt.

Focusgroep deelnemers Training Con-tAct

Het oefenen in groepjes met collega's en iemand met afasie is heel leerzaam. Je kan direct zien wat er gebeurt als je bijvoorbeeld pen en papier erbij pakt. Direct actie-reactie.

Het is nu meer bespreekbaar met de patiënt. Voorheen vond ik dat ik het zelf op moest lossen. Nu kan je het iets van elkaar maken: help mij hoe ik jou beter kan begrijpen. Ik kan dan de praktische dingen die ik geleerd heb, voorstellen aan de client.

Interesse?

Training Con-tAct: wordt aangeboden via de logopedist in de instelling. Of informeer bij Philine Berns, p.e.g.berns@hr.nl

Cursus Con-tAct wordt aangeboden als nascholing aan logopedisten, georganiseerd door AfasieNet. Zie www.afasienet.com voor info.

Vragen over dit project: p.e.g.berns@hr.nl

Zie ook website Kenniscentrum Zorginnovatie, Hogeschool Rotterdam

Bronnen

Berns, P.E.G., Jünger, N., Boxum, E., Nouwens, F., van der Staaij, M. G., van Wessel, S., van Dun, W., van Lonkhuijzen, J.G., & CBO. (2015). *Logopedische richtlijn 'Diagnostiek en behandeling van afasie bij volwassenen'*. Woerden: Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie.

Hemsley, B., Werninck, M., & Worrall, L. (2013). "That really shouldn't have happened": People with aphasia and their spouses narrate adverse events in hospital. *Aphasiology*, 27(6), 706-722.

Kagan, A., Black, S. E., Duchan, J. F., Simmons-Mackie, N., & Square, P. (2001). Training Volunteers as Conversation Partners Using 'Supported Conversation for Adults With Aphasia' (SCA): A Controlled Trial. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 44(3), 624-638.

Knight, K., Worrall, L., & Rose, T. (2006). The provision of health information to stroke patients within an acute hospital setting: What actually happens and how do patients feel about it? *Topics in Stroke Rehabilitation*, 13(1), 78-97.

Leach, E., Cornwell, P., Fleming, J., & Haines, T. (2010). Patient centered goal-setting in a subacute rehabilitation setting. *Disability and rehabilitation*, 32(2), 159-172.

Kennisnetwerk CVA: [Samen beslissen met CVA-patiënten en hun naasten.](#)

Kenniscentrum Zorginnovatie. Informatie over Training Con-tAct en Cursus Con-tAct. Zie:

<https://www.hogeschoolrotterdam.nl/onderzoek/projecten-en-publicaties/zorginnovatie/evidence-based-care/ondersteunde-communicatie-bij-afasie/project/>

Simmons-Mackie, N., Raymer, A., & Cherney, L. R. (2016). Communication partner training in aphasia: An updated systematic review. *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, 97(12), 2202-2221.